

Dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Rubinens förskola

2021

Innehållsförteckning

- 1. Utvärdering av föregående dokumentation**
- 2. Barnens deltagande i dokumentationsarbetet**
- 3. Främjande arbete**
 - 3.1 Trygghet
 - 3.2 Självkänsla
 - 3.3 Empati
 - 3.4 Respekt
- 4. Förebyggande arbete**
 - 4.1 Kartläggning av riskfaktorer
 - 4.2 Målformulering
 - 4.3 Insatser
- 5. Åtgärdande arbete**
- 6. Förankring**
- 7. Uppföljning och utvärdering**
- 8. Bilagor**
 - 8.1 Definition av begrepp
 - 8.2 Lagtexter
 - 8.3 Reflektionsprotokoll
 - 8.4 Jämställdhetsplanering
- 9. Källor**

1. Utvärdering av föregående dokumentation

*Redogör för de åtgärder från förra året som genomförts såväl som de som inte genomförts.
Redogör för vilka mål som uppnåtts samt hur ni vill gå vidare.*

Utvärdering 2020

Under läsåret 2019 arbetade vi fram en mall för att kunna genomföra en trygghetsvandring tillsammans med barnen. Under läsåret 2020 hade vi som mål att eftersträva att samtliga avdelningar skulle genomföra den tillsammans med barnen. Vid årets slut har hälften av avdelningarna använt materialet under hösten och under nästa läsår 2021 hoppas vi att samtliga genomför den. Trygghetsvandringen sker i förskolans lärmiljöer, både utom- och inomhus. Genom detta material kan pedagogerna bli uppmärksammade på om det finns ställen på förskolan där barnen känner sig otrygga. Efter kartläggningen av barnets trygghet arbetar pedagogerna med hur miljöer och rutiner behöver utvecklas. De avdelningar som gjort trygghetsvandringen tycker att det har varit värdefullt.

Vi hade även som mål att samtliga avdelningar ska genomföra en kartläggning av relationen mellan barn och pedagog med hjälp av ett slags schema.. Den har tidigare gjorts sporadiskt av några avdelningar, men under 2020 har samtliga avdelningarna genomfört kartläggningen under både vår och höst. Att kartlägga relationerna säkerställer att varje barn minst har en vuxen som den har en god relation till. Kartläggning hjälper pedagogerna att tidigt upptäcka barn som lätt hamnar utanför sociala sammanhang och som pedagogerna behöver tänka extra på för att de ska känna sig inkluderade.

Alfons vänskapslåda, kompisböckerna samt andra sagoböcker har varit bra i det förebyggande arbetet med barnen. Fler avdelningar har tillsammans med barnet tagit fram gemensamma dokumentationer över hur man ska vara en bra kompis. Samtal om att känna och hantera olika känslor har genomförts alla avdelningar. Respekt och empati är två begrepp som dagligen bearbetas i barngrupperna. Alla avdelningar väljer att under stora delar av dagen dela in barnen i mindre barngrupper, då det är helt avgörande för att det förhållningssätt vi eftersträvar ska fungera fullt ut.

1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Under APT har pedagogerna arbetat kring ställningstaganden och attityder kopplat till konventionen. Vi kommer fortsätta ha aktiviteter under 2021 som aktualiserar vad konventionen står för och vad det kan innebära i förskolan.

Vi tycker att dokumentationen av arbetet synliggör vårt arbete för att främja jämställdhet, motverka diskriminering och kränkande behandling.

2. Barnens deltagande i dokumentationsarbetet

Barnen ska vara delaktiga och medverka i dokumentationsarbetet, till exempel trygghetsvandring, barnintervjuer, Kompis-sol.

Under början av höstterminen är det mest fokus på att skapa trygghet, då vi skolar in nya barn och barn byter avdelning inom enheten. Det kan ske på olika sätt:

För att fånga upp barnens tankar och intressen samtalar pedagogerna mycket tillsammans med barnen. Ibland i kombination med en saga eller att barnen skapar något. Någon avdelning har arbetat med en regnbåge där barnen tillsammans fått komma fram till gemensamma regler för hur en bra kompis ska agera.

Barnen deltar i en trygghetsvandring, både inom- och utomhus.

För de barn som inte kan uttrycka sig verbalt eller i det svenska språket är det viktigt att pedagoger är lyhörda och närvarande samt att kunna läsa av och tolka barnens signaler och kroppsspråk. Som verktyg arbetar vi med bildstöd och tecken som stöd. Det hjälper barnen att uttrycka sig och ger dem inflytande

3. Främjande arbete

Att stärka de positiva förutsättningarna för alla människors lika värde, förskolans ledord.

Det främjande arbetet pågår hela tiden och bedrivs i ett långsiktigt perspektiv. Det sker målinriktat och kontinuerligt. Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde.

Vårt främjande arbete:

- Pedagogerna är goda förebilder.
- Vi ska respektera varandra och känna till de sju diskrimineringsgrunderna.
- Pedagogerna är lyhörda för barnens känslor och behov.
- Utveckla barnens empati, viljan att hjälpa alla.
- Ha respekt för allt levande och omsorg om vår närmiljö.
- Ha god samverkan med vårdnadshavare och skola.

Jämställdhet i förskolan

Huvudmannens mål: *I våra förskolor arbetar vi för alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen, människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet.*

Jämställdhetsarbetet ska genomsyra pedagogiken i vardagen.

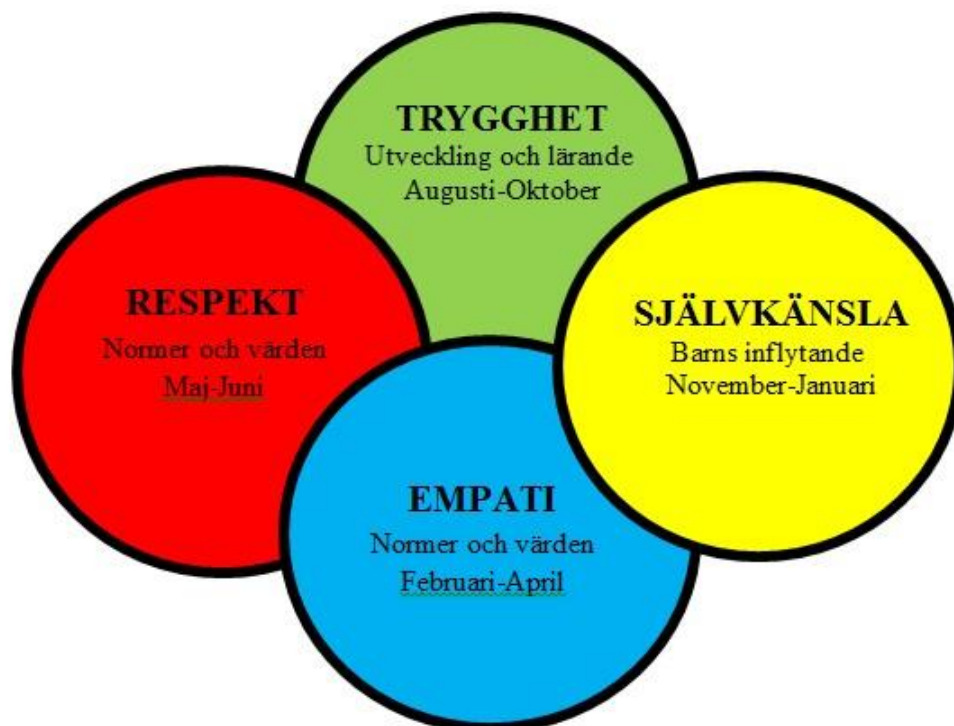
Personalen ska medvetet arbeta för att motverka könsstereotypa mönster bland både barn och vuxna.

För att jämställdhetsåtgärder verksamma inriktar vi oss på följande områden:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Pedagogiska arbetsätt
- Kompetensutveckling
- Pedagogiska lärmiljöer
- Vårdnadshavares delaktighet

Ansvariga för att dokumentationen följs är respektive rektor samt verksamhetschefen för förskolorna i Östhammars kommun.

Vi kommer vara lyhörda för barnens önskemål och behov samt bryta ner läroplanens mål till konkreta mål i verksamheten. Vi kommer att arbeta månadsvis med fyra grundpelare inom jämställdhet; trygghet, självkänsla, empati och respekt.

Mål i Lpfö18

3.1 Trygghet

Pedagoger som är lyhörda och finns nära till hands för att lätt kunna avläsa barnets signaler. När barnet känner förtroende för pedagoger under inskolningen får barnet en trygg bas och kan på så sätt utforska sin omgivning och ta lärdom av den.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *sin identitet och känner trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet*

3.2 Självkänsla

Pedagoger som uppmuntrar och lyfter det positiva hos varje enskilt barn stärker barnets självbild. Pedagoger vägleder barnet hur det egna agerandet påverkar omgivningen.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar*
- *demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem*

3.3 Empati

Viljan att hjälpa andra, förmåga att leva sig in i andra människors situation.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra*
- *förståelse för att alla människor har lika värde och de mänskliga rättigheterna*

3.4 Respekt

Man måste inte tycka som andra eller tycka om alla men vi ska kunna respektera andras åsikter och personligheter.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande*
- *ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället*

Våra ledord på förskolan är att verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar!

4. Förebyggande arbete

Identifiera alla riskfaktorer och beskriv alla insatser som ska genomföras under året för att nå målen.

Ett förebyggande arbete syftar till att motverka risken för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Vi kommer arbeta förebyggande genom att:

- På planerings- och utvärderingsdagar reflekterar vi över vår verksamhet.
- Pedagogerna finns närvarande vid konflikthantering.
- Pedagogerna ska ges tid till att kontinuerligt reflektera över sin verksamhet och sitt förhållningssätt.

4.1 Kartläggning av riskfaktorer

Vi ser en risk med att det varit stor personalomsättning och att det finns risk för att vårt dokument inte förankras hos alla och på alla avdelningar.

4.2 Målformulering

Vi eftersträvar att alla som arbetar på Rubinens förskola ska känna till vårt arbete kring jämställdhet.

4.3 Insatser

Rektor ansvarar för att informera om dokumentet då ny personal börjar. Inför varje ny jämställdhetsplanering diskuterar utvecklingsgruppen tankar och idéer.

5. Åtgärdande arbete

Anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning görs i det digitala systemet Drafit KB process.

Arbetsgång då barn kränker barn

- Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar så är det den vuxnes ansvar att anmäla detta till rektor.
- Rektor ansvarar för att informera förvaltningen samt vårdnadshavare. Förvaltningen informeras per automatik via Drafit KB process, där verksamhetschef, barn- och utbildningschef samt nämndsekreterare har insyn.
- Rektor gör bedömningen att inleda en utredning på förskolan, om man inte genom några få frågor kan få händelsen klarlagd och situationen därefter är uppklarad. Därefter delegeras ansvar för utredningen till lämplig person. (Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar av personal ska rektor ansvara för utredningen). Utifrån utredningens resultat vidtas nödvändiga åtgärder för att förhindra framtida kränkningar.
- Utlämnande av utredningsmaterial ska sekretessgranskas. Vårdnadshavare informeras om resultatet av utredningen samt eventuell åtgärdsplan.
- Nämndsekreteraren är ansvarig för att rapportera alla ärenden till nämnden vid varje sammanträde.
- Förvaltningsledningen följer kontinuerligt upp kränkingsanmälningar samt utredningar med skolledarna.

Arbetsgång då vuxen kränker barn

- När en vuxen, personal eller vårdnadshavare, kränker ett barn måste den som upptäcker detta agera utan dröjsmål.
- Ta den vuxne åt sidan och ställa "hur - frågor" samt hänvisa till diskrimineringslagen.
- Rektor informeras.
- Rektor ansvarar för att utreda, åtgärda, dokumentera och följa upp vidtagna insatser mot kränkningen

- Överordnad chef informeras alltid.
- Överordnad chef håller sig informerad om ärendet tills det är säkerställt att kränkningarna och/eller trakasserier upphört.

Hanteringsprogrammet som används i arbetsgången vid kränkningar

En länk till Drafit KB process finns alltid på barn- och utbildningsförvaltningens sida på kommunens intranät.

Observera

Pågående utredning eller åtgärder skall inte diskuteras med barn eller vårdnadshavare som inte är berörda av kränkningarna. Offentlighets- och sekretesslagen skall följas.

6. Förankring

Här beskriver ni hur dokumentationen och likabehandlingsarbetet förankras hos samtliga barn, vårdnadshavare och all personal på er förskola.

Vad ska göras?

Alla pedagoger på förskolan Rubinen ska vara delaktiga och insatta i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Vi kommer under året att fortsätta arbeta med varje del som består av **trygghet, självkänsla, empati och respekt**. Utvecklingsgruppen som består av en förskollärare från varje avd. kommer att kontinuerligt arbeta och utveckla dokumentet.

Varje avdelning kommer att synliggöra sin planering och de aktiviteter som kommer att genomföras i Unikum.

När ska det göras?

Vi förankrar arbetet och dokumentet hos vårdnadshavare vid inskolning, föräldramöten samt vid utvecklingssamtal.

Barnen är ständigt delaktiga i den dagliga pedagogiska verksamheten.

Vilka resurser finns avsatta för detta?

Vid avdelningsmöten, arbetsplatsträffar och utvecklingsgruppsmöten diskuteras planen.

Vem är ansvarig?

All personal på Rubinens förskola.

Hur och när utvärderar ni insatsen?

En utvärdering görs efter varje avslutat område. Arbetslaget reflekterar och analyserar tillsammans och dokumenterar i Unikum.

7. Uppföljning och utvärdering

Här beskriver ni hur dokumentationsarbetet årligen ska följas upp, utvärderas och revideras på er förskola.

I slutet av varje termin ska alla arbetslag sammanställa och utvärdera dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Jämställdhetsplaneringar och reflektionsprotokoll förs in i verktyget.

Förskolan Rubinen planerar, utvärderar och analyserar kontinuerligt i Unikum efter varje avslutat område. Vi reflekterar tillsammans i utvecklingsgruppen och avdelningsvis över resultatet och analysen samt hur vi arbetar vidare.
Utifrån varje avdelnings utvärdering så sammanställs en gemensam utvärdering för förskolan Rubinen.

8. Bilagor

Här följer bilagor som stöd för arbetet med dokumentationsarbetet.

Bestämmelser i skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling (6 kap. 6-10 §§). Lagen ställer krav på att verksamheten bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter, och för att förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Förskolans verksamhet bedrivs i enlighet med Lpfö18. Förskolans värdegrund ska genomsyra hela verksamheten.

8.1 Definition av begrepp

Kränkande behandling

- Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.
- Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck.
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna.

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att hen blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara

- Fysiska, till exempel att bli utsatt för slag och knuffar.
- Verbala, till exempel att bli hotad eller kallad för fula ord.
- Psykosocial, till exempel att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning.
- Text- och bildburna, till exempel att inte alla barn får inbjudningskort vid födelsedagar.

Diskriminering

Diskriminera handlar om att berövas rätten att få vara sig själv. Det handlar om den individuella upplevelsen av att fått sin värdighet kränkt utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och ålder. Diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna regleras i diskrimineringslagen 2008:567.

Kön

Kön i form av kvinna/flicka eller man/pojke som registreras vid födseln eller senare fastställs. Exempel: Johan sätter på sig en utklädningsklänning och ska gå och dansa, pedagogen frågar då om det är Johanna som ska dansa.

”Tjejer får klä sig som killar, men killar får inte klä sig som tjejer”

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet avses en persons nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Exempel: Ett barn med en annan dialekt blir retad över sitt uttal av de andra barnen.

Religion och annan trosuppfattning

I trosuppfattning ingår åskådningar som är jämförbara med religion. Etiska, filosofiska eller politiska värderingar/åskådningar ingår inte.

Exempel: Fatima blir ledsen då barnen skrattar åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk.

Funktionsnedsättningar

Med funktionsnedsättning menas nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som uppstår i mötet med omvärlden. En individ kan ha en funktionsnedsättning, men är inte funktionshindrad. Det är omvärlden som står för hindren, inte individen själv.

Exempel: Ett barn sitter i rullstol och kan inte gå med på utflykt, får sitta inne och rita med en annan avdelning.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck handlar om människor som ibland eller alltid bryter mot samhällets normer och föreställningar om hur kvinnor och män förväntas se ut eller vara.

Exempel: Att tillåta att alla får klä sig som de vill.

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas hetero, -homo – eller bisexuell läggning, vilka är de sexuella läggningar som finns definierade enligt svensk lag.

Exempel: Pelle och Antonio är bästa vänner och säger att de älskar varandra och vill gifta sig när de blir stora. Pedagogerna skrattar och säger att det nog kommer att vara bästisar.

Ålder

De lagar och regler som antagits av riksdagen, där ålder anges, ska inte ses som ett uttryck för diskriminering. Som skola eller förskola gör du dig då inte heller skyldig till åldersdiskriminering vid tillämpning av dessa regler. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder om det finns ett syfte.

Exempel: Att man på förskolan har döpta grupper efter år och låter till exempel en femåring gå kvar i fyraårsgruppen på grund av sen utveckling.

Trakasserier

Trakasserier är en handling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de sju skyddande diskrimineringsgrunderna.

Konflikter

Tillfälliga händelser som i allmänhet kan redas ut med hjälp av de vuxna som finns på arbetsenheten. Pedagogerna spelar alltid en viktig roll och ansvarar för att hemmen blir informerade. Viktigt att dokumentera.

8.2 Lagtexter

Aktuella bestämmelser:

1. Barnkonventionen
2. Lpfö18
3. Skollagen 2010:800
4. Diskrimineringslagen 2008:567

8.3 Reflektionsprotokoll

Arbetslagets reflektionsprotokoll till dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Datum:

Avdelning:

Reflektera kring de åtgärder från förra året som genomförts/inte genomförts.

Material vi har använt oss av?

[egen text]

Mål som uppnåtts?

[egen text]

Hur går vi vidare?

[egen text]

Barnen ska vara delaktiga och medverka i dokumentationsverktyget mot diskriminering och kränkande behandling, hur har de varit det?

[egen text]

8.4 Jämställdhetsplanering

Tema: *Trygghet, Självkänsla, Empati, Respekt*

Period:

Avdelning:

Läroplanens mål enligt Lpfö18:

[egen text]

Avdelningens mål:

[egen text]

Aktivitet:

[egen text]

När? Var? Hur? Varför?

[egen text]

Resultat - hur blev det?

[egen text]

Analys - använd fördjupande frågor som t.ex. Varför blev det som det blev? Hur gjorde vi?
Vad behöver ändras till nästa gång?

[egen text]

9. Källor

FN:s konvention om barns rättighet. Barnkonventionen. UNICEF.

Skolverket (2014). *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda*.

Skolverket. *Läroplan för förskolan (Lpfö18)*

Skolverket (2013). *Förskolan och skolans värdegrund*.

Svaleryd, Kajsa & Hjertson, Moa (2012). *Likabehandling i förskola och skola*. Stockholm:
Liber

Skapare av dokumentet:

Christina Jansson, Inger Lundberg, Malin Enqvist, Ulrica Ericsson, Anne Lee Larsson och Lina Backman
(Barn- och utbildningsförvaltningen, Östhammars kommun).